

Библиоџека
Страаааааах и трепеттттттт

Дарко Маџан
Длаковук

Đlaković © Đarko Mađan, 2007
За издање на српском језику © Креативни центар, 2010

Уредник издања
Анђелка Ружић

Илустрација на корици
Дарко Маџан

Илустрацију колорисао
Тончи Зоњић

Превод и лектура
Мирјана Делић

Дизајн
Оливети

Припрема за штампу
Татјана Ваљаревић

Фонд Минка
Немања Јоановић

Издавач
Креативни центар, Градиштанска 8, Београд
тел.: 011 / 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659
www.kreativnicentar.rs
e-mail: info@kreativnicentar.rs

За издавача
Љиљана Маринковић, директор

Штампа
Графостил

Тираж
2.000

ISBN 978-86-7781-801-2

ДЛЖОВУК

Дарко Мацан

Креативни центар

*Хвала свима који су ме навукли на Бафи
И Тањи посебно*

Да ли би Хари Потер био згоднији са светлом косом?

Сенки се често чинило како види оно што други не виде.

Није то било намерно. Сенка није желела да се прави важна због тога што види оно што је за друге невидљиво – не би ни знала да се прави важна, чак и да је то желела – већ је, једноставно, гледала.

Гледали су и други, али – приметила је врло рано Сенка – обично би видели само оно што су желели да виде, оно што их не би узнемиривало. Тако је читав узнемирујући свет предмета и појава био остављен само Сенки да га посматра. Три милиметра високе графите, на пример, нашкрабане на зиду трафостанице, ни центиметар од тла. Гласове из најмање картонске кутије с највише полице у остави. Слану кафу коју је пила директорка њене школе. Гушћи ваздух у једној од подземних гаража Јелисаветине новоградње.

Или одрубљену мачју главу под грмом лијандера у парку.

Мртве мачке, треба знати, нису ништа необично у граду, па чак ни у тако забаченом делу града као што је Сенкино насеље Нерушевац. У природи или на селу мачка можда и осети кад јој је куцнуо час, па се завуче негде где ће умрети неометано, остајући заувек да живи у свести других мачака. Али у граду мачки се често догоди да точак камиона осети пре него куцање часа, па иза ње ретко остане јуначка успомена, а чешће крзнена крпица посред пута која, гажена и гажена, малокад дочека вече.

Зато је Сенка у први мах и помислила како је мачка под лијандером жива, како вреба врапца или ужива, али онда није могла да порекне оно што су јој очи говориле: главу исувише ниско положену у трави и чудно нагнуту за мачку која само дрема; очи отворене, али ни у шта загледане; две дебеле плаве зунзаре које су јој милеле по челу, а да се маца није ни помакла.

Кад је прихватила то што види, Сенка се још мало колебала гризући одсутно прамен своје предуге косе, али онда закључи како заправо нема избора. Претрчала је улицу, ризикујући начас и сама гажење, и чучнула поред лијандера. Знала је да је не чека леп призор, али су је ружне стране живота заправо привлачиле. Чиниле су јој се истинитијим од лепих.

Испод лијандера, као што смо рекли, није била цела мачка већ само њена глава. *И то је*, помислила је Сенка, *било оно заиста чудно*. Нико не сече мачкама главе, је л' тако? Зашто би то ико радио? У близини није било ни ћевабџиница, ни кинеских ресторана, па мачкина глава сигурно није

била некакав нехајно одбачен кухињски отпад.¹ Уз то, зашто одсећи мачки главу, па је оставити испод лијандера, где нико не завирује и где је готово нико – осим зунзара и Сенке – неће приметити?

Сенка је гризла одсутно косу и размишљала. Онда је лаганим покретом руке отерала зунзаре, али није отерала питања. Зато се загледала пажљивије у мачку, као да ће одрубљена глава моћи да јој одговори на питање о својој судбини. Али глава је ћутала, као што то одрубљене главе углавном и чине.²

Сенка није могла да не примети да је то била лепа мачка. Једнобојна, пепељастоплаве длаке. Длаке која је, кад се боље размисли, прилично подсећала на боју Сенкине косе. Сенка несрећно цокну: ако је дотад и постојала могућност да о тој мачки не мисли до краја дана, те могућности више није било. Збратимљена бојом длаке с мртвим четворношцем, Сенка ни о чему другом није размишљала на путу до школе. Ни о чему није више желела да разговара са својим двома најбољим другарицама него о тајни мачје главе.

1) Аутор се оградајује од ове Сенкине помисли. Није, наиме, истина да власници ћевабџиница своју робу производе од мачака луталица. Да јесте, била би укуснија. А кинески ресторани – где су мачке изврсно припремљене – не рукују отпадом тако непажљиво.

2) Осим оне у најмањој кутији на највишој полици у остави. Али о томе неком другом приликом.

Али, наравно, изгледи да ће Сенка доћи до речи поред Атине Царице били су занемарљиви.

– Девојке! – Сенка је улетела у школско двориште док је метар дуга коса витлала за њом. Одлучила је да се на препад избори за реч. – Знате ли шта сам нашла у парку, испод грма?

– А, ту си – Атина Царица је царски благонаклоно приметила Сенкин долазак и једнако царски занемарила све што је ситна девојчица желела да каже. Кад Атина Царица говори – ваљда је јасно – сви остали слушају и срећни су што им је слушање дозвољено. – Слушај!

– Глава! Мачја! – покушала је још једном Сенка. Али се Атина није дала омести.

– Захарије – наставила је и климнула главом подигавши обрве високо изнад малих округлих наочара. Тиме је нагласила непорециву важност сваке своје речи. – Лончар.

– Лончар – поновила је Сенка, покушавајући узалуд да докучи смисао наизглед једноставне речи. – Прави лонце? Неки Захарије прави лонце?

Атина Царица уморно је стресла своју округлу главу пуну ситних кестењастих коврца и забила шаке у џепове братове превелике спортске јакне. – Не, Сенка, не. Објасни јој, Че!

Сенка је схватила како је изгубила битку за занимљивост, нечујно је уздахнула и послушно се окренула Јелисавети Челик, високој и танкој девојчици благог гласа, којој се очи скоро нису виделе испод ватренозлатне гриве.

– Нови клинац се зове Захарије Лончар – послушно је објаснила Јелисавета.

– А, океј – рекла је Сенка. Ако је то све, можда би могла да настави причу о мачкиној глави?

Али то, наравно, није било све.

– *Океј?* – узрујала се Атина Царица, извадила руке из џепова, подигла их к небесима и завапила из свег гласа. – Је ли то све што имаш да кажеш? *Океј?!*

– Хм – збунила се Сенка. – А шта је требало да кажем? Да није океј? Океј, није океј.

– За-ХА-РИ-је – поновила је Атина наглашавајући слоге веома полако, попут жабе која врло глупој муви објашњава како не сме да се макне док је гађа језиком. – Лончар. То ти ништа не говори?

Сенки то није ништа говорило. Али је знала да није превише паметно расправљати се са Атином. То јест да са Атином не треба *не* расправљати кад се Атине расправља. Зато је покушала:

– Говори ми... Говори ми како је вероватно реч о дечаку из породице Лончар коме је наденуто крсно име Захарије.

Био је то јадан и непримерен покушај хумора, па се по Атини видело колико га презире. Погледала је Сенку свисока – што и није било тешко будући је Сенка била убедљиво најситнија девојчица у школи – и фркнула.

– Лончар! Лон-чар! – скоро је повикала Атина. Толико се била изнервирала да се затим нагла и зглобом десног кажипрста кврцнула Сенку по темену. – Ало?! Има ли ту кога?

Сенки је била пуна капа лончара, кончара и торбара. Кврцање по темену да и не помињемо.

– Лончар, па лончар! – праснула је. – Што си толико запела за то презиме? И тако ћеш га натерати да га промени кад се буде удао за тебе!

То је био низак ударац, али – тешила се Сенка – ниске девојчице су једино за такве и способне.

Атина је устукнула за пола корака. Наравно да јој се Захарије Лончар, нови клинац, свиђао од часа кад га је разредна у понедељак представила разреду, али није мислила да се то баш толико види. Зачкиљила се у Сенку и змијски хладно просиктала:

– Како се Лончар каже на енглеском?

Сенка је застењала. На све то само јој је још требало да је Атина испитује градиво. Зинула је како би јој узвратила нечим жучним и злобним, али је ствар пресекла Јелисавета, зашуставши тачан одговор као да га је ветар шапнуо шуморећи кроз лишће брезе: – Потер.

– Океј, Потер – Сенка је добацила брз, захвалан поглед Јелисавети, али је захваљујући Атинином дотадашњем дављењу, још била углавном мрка. – Па шта?

– Како *ѝа шѝа*? – узрујала се Атина. – Потер је исто што и Лончар, а Хари је сакривено у имену Захарије! Он је Хари Потер!

– Ти ниси нормална! – излетело је Сенки пре него што је стигла и да размисли о томе шта говори. Али Атина је само одмахнула руком.

– А ти си љубоморна. Ти као све видиш и све примећујеш, а ниси приметила нешто тако очигледно!

Пред самим носом ти је било и – ништа! Зато што није довољно само гледати, драга моја, треба понешто и знати, мало и размишљати!

- Уопште не личе! – експлодирала је Сенка.
- Исти су – подбочила се Атина.
- Хари Потер има наочаре!
- Можда и Захарије има неке за читање.
- Хари Потер има ожиљак на челу!
- Никад ми се није свиђао тај детаљ.
- Хари Потер је црнокос, Захарије је скоро плав!
- То га само чини лепшим, зар не?

Сенка је на то испустила неартикулисани вапај који је звучао као комбинација дављења и жеље да се удави неко други. Атина је то, с правом, схватила као предају, па је одмах милосрдно обавестила девојке о својој намери:

– Знала сам да ће се ове године догодити нешто занимљиво! Пустоловина ће почети сваког часа, сад кад је Хари ту. Морамо само пажљиво да мо-
тримо на њега да нам не би нешто промакло.

И ши и све осшале, хтела је Сенка злобно да дода. Или то или: *Мошриш ши на њеџа још од џонегелка*. Али није. Уместо тога, невољно је погледала ка дворишту, где је Захарије Лончар разговарао са Осморкама из С разреда, и учинила оно што је за њу било природно.

Приметила је оно што нико други није.

Захарију Лончару се, наиме, из задњег џепа лепо попуњених фармерки клатио крзнени привезак кључа од стана. То није било необично, већина мла-

дих носила је кључ. Ни крзнени привезак није сам по себи био необичан, Сенка их је виђала и раније – од лажног и од правог крзна. Али необично је било то што шапица на привеску није била зечја – за срећу – како је Сенка у први мах претпоставила.

Била је мање издужена него зечја, више округла и петопрста. Имала је канџе и ситне, тамне, скорене мрље у пепељастоплавој длаци.

Била је мачја.

Кад постер остари ²

Сенка је хтела да размишља о толико тога: о мач-јој глави и мачјој шапи, о вези међу њима, као и вези коју је са свим тим можда имао – а можда и не – светлокоси Захарије Лончар, нови ученик основне школе *Нерушевац*. Али колико год да је то желела, није имала времена – требало је спасавати живу главу.

Јер је професорка Јакшић кренула да испитује неправилне енглеске глаголе.

– Она није нормална! – жаморио је разред тихо док је професорка Јакшић, најавивши испитивање, уписивала час у дневник, лежерно попут кобре која зна да плен нема где да јој побегне. – Још је септембар! Нико нормалан не испитује у септембру!

Док су остали ученици ужурбано прелиставали уџбенике, Сенка је одлучила да се ослони на своју испробану стратегију: трипут ће дубоко удахнути, смирено ће извући уџбеник, отвориће га на насумице одабраној страници и закључити како она све

Основна школа *Нерушевац* није школа као све друге. Тамо директорка пије слану кафу, наставници нису оно што се на први поглед чини, а ходницима се смуцају опаке Осморке и дивљи длаковуци.

Школска година тек је почела, а Сенка, Атина и Јелисавета већ су се увалиле у невоље преко главе...

ISBN 978-86-7781-801-2

9 788677 818012